

РЕДАКЦІЙНИЙ СТАТУТ

НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДІОКОМПАНІЇ УКРАЇНИ

2007 рік

1. Загальні положення

Цей редакційний Статут (далі – Статут), розроблений відповідно до Закону України "Про телебачення і радіомовлення" та на основі інших Законів України, містить вимоги до створення та поширення радіопрограм.

Мета Національної радіокомпанії України (далі – НРКУ) – поширення в Україні технічними і технологічними засобами об'єктивної інформації про процеси, що відбуваються в нашій державі та світі, виходячи з гарантування прав громадян на свободу думки і слова, на отримання повної, достовірної та оперативної інформації, на відкрите і вільне обговорення суспільних питань. Головні завдання НРКУ полягають у розробці та реалізації програмної політики, що відповідає національним інтересам України, формуванні демократичного суспільства; створенні конкурентоспроможної інформаційної продукції та її поширенні, обміну і продажу в Україні та за кордоном; сприянні зміцненню міжнародних зв'язків України, зростанню її авторитету в світі.

2. Редакційна політика

2.1. Загальні засади

Редакційна політика НРКУ базується на принципах і нормах, які регламентують професійну діяльність журналістів, а також взаємини засновників, керівників НРКУ і творчого колективу радіокомпанії.

Засади редакційної політики НРКУ визначені цим Статутом. Їх публічно встановлюють засновники радіокомпанії з урахуванням позиції колективу.

Будь-які зміни редакційної політики засновники радіокомпанії вносять публічно до цього Статуту. Рішення про зміну редакційної політики, в тому числі і шляхом зміни власників НРКУ, повинно бути оприлюднене не менш як за місяць до внесення змін до цього Статуту.

2.2. Принципи редакційної політики

Журналісти НРКУ здійснюють свою професійну діяльність, керуючись Конституцією України, Законами України, постановами Верховної Ради України, Указами і розпорядженнями Президента України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, наказами і розпорядженнями Державного комітету телебачення і радіомовлення України, рішеннями і нормативними актами Національної Ради України з питань телебачення і радіомовлення, прийнятими у межах її компетенції, міжнародними договорами України в галузі інформації і ЗМІ та іншими актами законодавства, а також Статутом НРКУ, зареєстрованим у державних органах.

НРКУ підпорядкована Державному комітету телебачення і радіомовлення України, що забезпечує реалізацію державної інформаційної політики, виконання якої обов'язкове для всіх працівників НРКУ.

У своїй діяльності журналісти НРКУ дотримуються принципів демократії, свободи слова, верховенства права, рівності всіх громадян перед законом, неприйняття будь-яких форм расової, релігійної та політичної дискримінації. Їх діяльність базується на принципах компетентності, об'єктивності та достовірності інформації, гарантуванні права кожного громадянина на доступ до інформації, вільному висловлюванні поглядів та думок, забезпеченні ідеологічного і політичного плюралізму, дотриманні працівниками професійної етики та загальнолюдських норм моралі.

У своїй діяльності НРКУ є незалежною і представляє всю Україну, а не окремі органи влади, політичні партії, громадські та інші організації і структури.

НРКУ забезпечує свою діяльність шляхом отримання, збирання, редагування, підготовки, створення, використання, зберігання інформації та радіотрансляції текстової інформації згідно з ліцензією на частоти на супутникових, загальнонаціональних, регіональних і місцевих радіоканалах шляхом використання космічних, ефірних проводових, інтернетних та інших мереж зв'язку на території України.

НРКУ не допускає в інформаційних і тематичних радіопрограмах систематичного, цілеспрямованого, безпідставного загострення уваги на темах війни, насильства і жорстокості, расової, національної та релігійної ворожнечі, розпалювання або позитивного їх подання (трактування).

НРКУ не допускає:

- поширення відомостей, що становлять державну таємницю, або іншої інформації, яка охороняється законом;
- поширення закликів до насильницької зміни конституційного ладу України;
- поширення або пропаганди закликів до розв'язування війни, агресивних дій;
- необгрунтованого відтворення насильства;
- пропаганди винятковості, зверхності або неповноцінності осіб за ознаками їхніх релігійних переконань, ідеології, належності до тієї чи іншої нації або раси, фізичного або майнового стану, соціального походження;
- трансляції програм, які можуть завдати шкоди фізичному, психічному чи моральному розвитку дітей та підлітків;
- розповсюдження і реклами порнографічної продукції;
- пропаганди наркотичних засобів, психотропних речовин;
- поширення інформації, яка порушує законні права та інтереси фізичних і юридичних осіб, посягає на честь і гідність особи.

НРКУ не використовує у передачах прихованих вставок, які впливають на підсвідомість людини та/або чинять шкідливий вплив на стан її здоров'я. В інформаційних програмах і випусках немає обмежень для будь-яких суспільно значимих подій в Україні та за її межами. Журналісти НРКУ працюють в інтересах усього українського суспільства, не надаючи переваги жодній політичній, соціальній, етнічній чи релігійній групі. Провладна політична група (чи коаліція) розглядається як одна з рівноправних політичних сил.

НРКУ не має жодних зобов'язань перед політичними партіями та окремими політиками, а також комерційними структурами, пов'язаними з ними, крім обумовлених чинним законодавством та цим Статутом випадків діяльності радіокомпанії в умовах виборчих кампаній.

Під час виборчих кампаній НРКУ суворо дотримується законодавства і рішень ЦВК, не надає переваги жодній політичній силі, дотримуючись принципу рівних можливостей та паритетності під час висвітлення діяльності партій або кандидатів у депутати.

НРКУ не має жодних зобов'язань перед підприємствами та установами усіх форм власності, крім тих, що впливають із законної та прозорої рекламної політики радіокомпанії.

2.3. Взаємна відповідальність

Засновники радіокомпанії, покладаючись на професіоналізм журналістів НРКУ, не втручаються безпосередньо у виробничий процес, зокрема не нав'язують і не забороняють висвітлення тієї чи іншої події, порушення тієї чи іншої теми. Відповідальність за зміст і тематичне наповнення інформаційного продукту радіокомпанії покладаються на президента НРКУ та керівників творчих колективів.

Засновники НРКУ гарантують творчому колективу, згідно з чинним законодавством, відсутність будь-яких форм політичної цензури. Суспільно-інформаційні програми НРКУ не можуть готуватися з метою прихованої комерційної та політичної реклами.

Засновники і керівники НРКУ сприяють розвитку суспільно-інформаційного мовлення радіокомпанії, активізації творчих можливостей колективу, вдосконаленню матеріально-технічної бази, створюють умови для професійного і кар'єрного зростання співробітників НРКУ.

Співробітники НРКУ визнають право засновників і президента НРКУ на ефективне управління радіокомпанією і зобов'язуються підтримувати його своїм творчим потенціалом, зокрема, забезпечують реалізацію концепції мовлення і засад редакційної політики. Колектив сприяє веденню ефективного, стабільного радіобізнесу, зміцненню авторитету радіокомпанії, пропагуванню нею культурних та загальнолюдських цінностей.

Журналісти НРКУ в своїй професійній діяльності гарантують засновникам радіокомпанії дотримання визначених цим Статутом інформаційних стандартів, норм журналістської етики і суспільної моралі. Вони уникають дій, що можуть завдати шкоди репутації засновників радіокомпанії. Журналісти зобов'язуються дотримуватися комерційної таємниці та не поширювати конфіденційну внутрішню

виробничу інформацію, крім випадків порушення засновниками засад публічно проголошеної редакційної політики.

У випадках журналістського розслідування подій, фактів, дослідження тем, які стосуються безпосередньо інтересів засновників, творчі колективи гарантують завчасне інформування засновників з метою забезпечення їм можливості негайно оприлюднити свою позицію.

3. Інформаційні стандарти

3.1. Оперативність

НРКУ прагне повідомляти новини раніше за її конкурентів. Суспільно важлива інформація має готуватися для найближчого випуску новин у тій формі, яка на той час можлива. У наступних випусках ця інформація має бути розширеною і доповненою.

Її повторний вихід в ефір у незмінній формі не допускається, щоб у слухачів не склалося враження, що вони отримують застарілу інформацію. Якщо повідомлення неможливо доповнити новими фактами чи коментарями, слід принаймні опрацювати його стилістично.

3.2. Точність

Журналісти зобов'язані повідомляти будь-які факти максимально точно, не спотворюючи їхнього первинного змісту. Особливо це стосується імен, прізвищ, власних назв, цифр, виняткових характеристик ("вперше", "найбільше" тощо). Повідомляючи про подію з чужих слів, журналіст має перевірити її щонайменше з двох незалежних джерел. Якщо таке неможливо, то про це слід повідомити слухачів. Використовуючи радіоархів, слід вказувати, що цей матеріал є саме архівним.

Переклади синхронів (прямої мови), що звучать в оригіналі іноземною мовою, повинні бути максимально дослівними, але з урахуванням норм української літературної мови. В оригінальному синхроні перші й останні слова синхроніста повинні звучати виразно.

За точність оприлюдненої інформації відповідає автор матеріалу. В разі виникнення сумнівів щодо точності він має повідомити про це редактора, керівника творчого колективу або президента НРКУ, який ухвалює остаточне рішення.

НРКУ визнає підтверджені фактичні помилки та, наголошуючи на цьому, виправляє їх у найближчих випусках.

3.3. Достовірність (об'єктивність)

НРКУ завжди чітко посилається на джерела своєї інформації. Журналіст завжди однозначно ідентифікує інформацію, отриману ним безпосередньо (побачене, почуте), від тієї, що надійшла з інших джерел (переказане).

Інформацію, яка надходить з інших ЗМІ (агентств, періодики, радіо, телебачення тощо), НРКУ перевіряє або дублює інформацією з власних джерел. Бажано уникати посилань на інформацію конкуруючих радіоканалів, якщо аналогічну інформацію можна дістати з інших джерел.

Довільні узагальнення у посиланнях не допускаються. Наприклад, не можна сказати, що "українці – проти...". Треба сказати, що "більшість українців – проти...", якщо це підтверджено результатами соціологічних досліджень. Не можна вживати вислів "політики вважають", можна послатися на думку "деяких політиків", якщо аналогічні оцінки належать кільком політикам.

Не допускається пряме використання інформації з інтернет-видань, якщо воно не є офіційно зареєстрованим ЗМІ або сторінкою офіційних ЗМІ, державних установ, політичних партій, громадських організацій, інших офіційних інституцій, які несуть юридичну відповідальність за недостовірність оприлюдненої інформації. Таку інформацію можна брати до відома і використовувати лише для подальшого журналістського дослідження.

Журналісти повинні перевіряти достовірність та об'єктивність інформації. Журналісти не несуть відповідальності за недостовірність:

а) якщо поширювана інформація містилася в офіційних повідомленнях або отримана від органів державної влади, органів місцевого самоврядування у письмовій формі;

б) якщо ця інформація є дослівним цитуванням заяв і виступів (усних і друкованих) посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування, народних депутатів України, кандидатів на посаду Президента України, кандидатів у народні депутати України та у депутати рад усіх рівнів, кандидатів на посади сільських, селищних, міських голів;

в) якщо ця інформація поширювалася у прямому ефірі без попереднього запису та містилася у виступах осіб, які не є працівниками радіоорганізації;

г) якщо вона є дослівним відтворенням матеріалів, поширених іншим засобом масової інформації, в тому числі інформаційним агентством, з посиланням на нього.

3.4. Збалансованість

НРКУ подає позиції усіх сторін відтворюваного конфлікту, різні міркування щодо суперечливих явищ. Якщо точку зору однієї зі сторін не можна отримати одразу, вона обов'язково подається пізніше. У випадку, коли одна зі сторін відмовляється від коментарів, про це слід чітко повідомити, по можливості пояснивши причини відмови. НРКУ завжди залишає право стороні конфлікту повідомити свою позицію пізніше. Висловленню позицій сторін у кожному матеріалі по можливості надається однаковий ефірний час.

Думка експерта, що є фахівцем у спірному питанні, не потребує збалансування. НРКУ не залучає до коментування спірних питань експертів, у чий незаангажованості щодо певного питання сумнівається. Використання коментарів заангажованих експертів допускається в окремих випадках, коли необхідно докладніше пояснити позиції сторін. Тоді їхня зацікавленість чітко обумовлюється і врівноважується іншими думками.

Бліц-опитування можна використовувати лише для демонстрації спектру думок, а не їхнього співвідношення в суспільстві чи громаді, щоб у слухача не склалося враження про репрезентативність такого опитування.

НРКУ не допускає маніпулювання фактами (побудова хибних причинно-наслідкових зв'язків, замовчування ключових мотивів позиції однієї зі сторін, навмисне спотворення об'єктивної картини події за допомогою спеціальних прийомів запису чи монтажу), емоціями (навмисне надання позиції однієї зі сторін більшого емоційного забарвлення) тощо.

3.5. Відокремлення фактів від коментарів та оцінок

В усіх радіопрограмах факти завжди чітко і недвозначно відокремлені від коментарів та оцінок. Посилання на джерело суб'єктивної думки при цьому обов'язкове. Журналісти в новинах уникають власних оцінок і коментарів. У своїх повідомленнях журналісти повинні максимально уникати оціночної лексики та власної емоційності, допускаючи лише ретрансляцію емоцій учасників подій. Винятком можуть бути лише оцінки фахових журналістів щодо подій та об'єктів суто суб'єктивного сприйняття (твори літератури, мистецтва, спортивні події тощо).

Власні коментарі та оцінки журналістів допускаються лише в авторських та аналітичних програмах НРКУ, формат яких концептуально передбачає певний суб'єктивізм авторів. Такі програми мусять бути публічно позиціоновані як інформаційно-аналітичні, аналітичні, публіцистичні тощо. При цьому автор зобов'язаний відділяти власні висновки чи судження від висновків чи суджень інших осіб. Неприпустимим є ігнорування фактів чи важливих думок, які суперечать вибудованій автором версії.

3.6. Вичерпність

Будь-яка інформація в новинах НРКУ повинна обов'язково містити відповіді на запитання: що, де і коли сталося, за яких саме обставин, хто винуватець, учасник, свідок. При цьому, в залежності від важливості події, бажано дати відповіді й на інші запитання, що можуть виникнути в слухачів: чому так сталося, які наслідки цієї події тощо. Для вичерпності висвітлення події бажано надати і бекграунд (передісторію), пояснити складні поняття і тези, вписати подію в широкий інформаційний контекст.

3.7. Доступність

У своїй роботі журналісти НРКУ послуговуються українською літературною мовою. Необхідно стежити за послідовністю викладу матеріалу, уникати стилістичних і логічних нагромаджень. Кожна значима теза повинна супроводжуватися відповідною аргументацією. Для полегшення сприйняття інформації в новинах необхідно робити короткі смислові паузи (абзаци) між групами речень, що складають завершену думку.

У новинах НРКУ треба максимально уникати слів іншомовного походження, сленгу, жаргонізмів, штампів та слів-паразитів. Фразеологізми та образні поняття можна використовувати як допоміжний виражальний засіб. Аббревіатури (крім загальноновживаних) слід розшифровувати при їх першій появі в тексті чи в усній формі.

Назви установ і посад слід максимально спрощувати, якщо це не суперечить принципу точності (Кабмін, Мінкульт, Міносвіти тощо). Не нехтуючи точністю,

необхідно округлювати цифри і, по можливості, використовувати порівняльні величини (не більше трьох слів). Не можна зловживати цифрами. Вони мають подаватися у порівнянні та співвідношенні, щоб слухачам був зрозумілий зміст повідомлення.

4. Етичні принципи роботи журналістів

4.1. Персональна відповідальність

Журналіст НРКУ має право оприлюднити тільки таку інформацію, в достовірності якої він не сумнівається. Журналіст несе персональну відповідальність за недостовірність оприлюдненої інформації.

4.2. Невтручання у приватне життя

Будь-які подробиці з приватного життя конкретних осіб можуть бути оприлюднені тільки з їхньої згоди. Виняток становлять лише суспільно значимі відомості з приватного життя політиків та інших публічних осіб, чий добровільно обраний вид діяльності та суспільне становище виправдовують інтерес громадськості до їхнього приватного життя. Таке рішення може бути ухвалене на рівні керівників радіокомпанії.

Користування прихованими мікрофонами є втручанням у приватне життя людини. Їх використання може виправдати лише надзвичайно важливий суспільний інтерес. Наприклад, користування прихованими мікрофонами може бути виправдане необхідністю продемонструвати приклади корупції чи інших владних зловживань.

Якщо журналісти, записуючи людину, обіцяли їй конфіденційність, вони зобов'язані дотриматися взятих зобов'язань.

4.3. Конфіденційна інформація

Інформація, яка, згідно із законодавством України, є конфіденційною (інформація професійного, ділового, виробничого, банківського, комерційного та іншого характеру, яка перебуває у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб), може бути оприлюднена тільки за згодою власника такої інформації та відповідно до передбачених ним умов.

НРКУ не розголошує відомостей, що становлять державну або іншу передбачену законодавством таємницю, а також відомості, що стосуються лікарської таємниці, грошових вкладів, прибутків від підприємницької діяльності, усиновлення (удочеріння), листування, телефонних розмов і телеграфних повідомлень, крім випадків, передбачених законом.

4.4. Шокуючі матеріали (в т. ч. інформація про насильство)

НРКУ уникає ретрансляції відвертих сцен насильства, свідчень фізичного страждання, порнографії, брутальної лайки та інших шокуючих матеріалів. У разі надзвичайної суспільної значимості оприлюднення таких матеріалів необхідно повідомити слухачів, що наступні записи можуть завдати їм моральної шкоди. Слід делікатно ставитися до оприлюднення інтерв'ю з людьми, що перебувають у шоківому стані.

4.5. Презумпція невинності

Журналіст не має права назвати особу злочинцем, доки щодо неї не набув чинності звинувачувальний вирок суду. Будь-які звинувачення у кримінальних злочинах можуть бути оприлюднені лише з посиланням на правоохоронні органи або конкретних осіб, які є однією зі сторін конфлікту чи судового процесу. Журналіст повинен докласти всіх зусиль, щоб дізнатися точку зору обвинуваченої особи, її адвокатів або інших уповноважених осіб.

Журналіст має право будувати власні версії подій у рамках журналістського розслідування, ґрунтуючись на неспростованих фактах. Водночас він зобов'язаний спростувати будь-яку дискредитуючу інформацію про особу, якщо така інформація не була підтверджена в подальшому.

4.6. Повага до жертв злочинів (інформація про злочин)

Журналіст не має права оприлюднювати особисті відомості про жертв злочинів (особливо про дітей та жертв сексуальних злочинів) без згоди жертв чи уповноважених осіб. Винятком можуть бути лише випадки, коли інформація становить надзвичайний суспільний інтерес, або жертва звинувачує конкретних осіб у злочині, не вдаючись до правового розв'язання конфлікту. Таке рішення має бути ухвалене на рівні керівництва НРКУ.

4.7. Інформація про різні групи населення (національні та сексуальні меншини, релігійні групи, хворих та інвалідів)

НРКУ не оприлюднює інформацію, яка містить дискримінацію національних та сексуальних меншин, релігійних груп, хворих та інвалідів.

4.8. Захист дітей від негативного впливу інформації

НРКУ не розповсюджує та не анонсує матеріалів, які можуть зашкодити фізичному, інтелектуальному і духовному розвитку неповнолітніх та юнацтва, за винятком ефірного часу в добовому відрізку з 23.00 до 6.00 годин. До 23-ї години передачі мають бути розраховані для загальної аудиторії, зокрема для дітей. Чим раніше звучить передача у вечірньому блоці, тим більше вона має підходити для самостійного прослуховування дітьми. Особливо обережного підходу потребує монтаж матеріалів для випусків новин та інформаційних програм, слухачами яких можуть бути така вразлива група громадян, як діти. З такою ж обережністю слід включати сцени насильства до випусків новин, особливо вдень, коли їх можуть слухати діти. НРКУ не розголошує інформації, яка може сприяти ідентифікації особи неповнолітнього правопорушника чи стосується факту самогубства неповнолітнього.

4.9. Час для дорослих. Нічні години

Програми та передачі, які можуть зашкодити фізичному, інтелектуальному і духовному розвитку неповнолітніх та юнацтва, повинні мати спеціальне попередження і відповідно позначатися в розкладі програм НРКУ безпосередньо перед або під час трансляції згідно із законодавством. Вони можуть розміщуватися в ефірі лише у відрізку з 23.00 до 6.00 годин.

4.10. Дотримання авторських та суміжних прав

Використання передач інших радіоорганізацій здійснюється згідно із Законом України "Про авторське право та суміжні права".

4.11. Захист джерел інформації

Журналісти НРКУ мають право не розкривати своїх джерел інформації, якщо інформатору загрожуватиме небезпека. Обіцянка анонімності має суворо дотримуватися. При цьому журналіст повинен з'ясувати мотиви відмови інформатора від оприлюднення відомостей про нього. Розголошення допускається на вимогу суду або лише за умови надзвичайних обставин, коли винятковий суспільний інтерес до даної інформації перевищує необхідність збереження конфіденційності джерела. Таке рішення має бути ухвалене на рівні керівництва радіокомпанії.

4.12. Ембарго на оприлюднення інформації

Журналіст завжди повідомляє опитуваних осіб, що він збирає інформацію з метою її оприлюднення. НРКУ не оприлюднює інформації, отриманої журналістом у режимі "оф-рекордз" (не для оприлюднення). Така інформація може використовуватися лише з метою пошуку додаткових свідчень і підтверджень з інших джерел.

НРКУ також не оприлюднює інформації раніше, ніж спливе часове ембарго (обмеження на час оприлюднення), яке наклало на неї джерело інформації.

4.13. Відмова від плагіату

Використання твору іншої особи можливе лише за згодою його автора або особи, яка має на це авторське право, з виплатою належної авторської винагороди. Без згоди автора відповідно до Закону України "Про авторське право і суміжні права", але з обов'язковим зазначенням імені автора і джерела запозичення, використання допускається у таких випадках:

- використання цитат (коротких уривків) з опублікованих творів, цитування статей з газет і журналів у формі оглядів преси, якщо воно зумовлене критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору, до якого включаються цитати;
- використання літературних і художніх творів в необхідному обсязі;
- публічне оприлюднення опублікованих у газетах або журналах творів такого ж характеру у випадках, коли право на таке відтворення, публічне оприлюднення або інше публічне повідомлення спеціально не заборонене автором;
- відтворення з метою висвітлення поточних подій, публічне оприлюднення або інше публічне цитування творів, побачених або почутих під час перебігу тих чи інших подій (в необхідному обсязі);
- оприлюднення в ефірі публічно виголошених промов, звернень, доповідей та інших подібних творів (в необхідному обсязі).

Журналіст є автором лише тих матеріалів, які він створив власноруч, які є оригінальними, унікальними і мають ознаки твору, що охороняється законом. Матеріал, створений на основі загальнодоступних фактів, джерелами яких є нормативні акти, повідомлення ЗМІ, чутки тощо; містить виклад подій, текст якого відповідає стилістиці інформаційного жанру; який не містить образних,

метафоричних та метонімічних чи оригінальних мовних зворотів, який не є творчим, не вважається авторським і кваліфікується як редакційна інформація.

4.14. Помилки редакції та їх спростування. Право на відповідь

Виявлені оприлюднені суттєві неточності повинні бути невідкладно спростовані з вибаченням у найкоротший період, незалежно від наявності звернень слухачів про спростування. На підставі Закону України "Про телебачення і радіомовлення" громадянин або юридична особа мають право вимагати від НРКУ спростування оприлюднених у її передачі відомостей, що не відповідають дійсності та/або принижують честь і гідність особи.

При оприлюдненні негативної чи компрометуючої інформації, жорсткої критики, публічних звинувачень особи у вчиненні неетичного чи аморального проступка або вчиненні правопорушення, в тому числі і звинувачень політичного характеру (якщо така інформація напевне спричинить принаймні осуд звинуваченої особи або її дій з боку окремих громадян чи груп громадян), – слід вимагати відповіді такої особи з приводу висловлених звинувачень або пересвідчитись у її небажанні надати коментарі.

Громадянин або юридична особа, стосовно якого (якої) у передачі НРКУ було оприлюднено відомості, які не відповідають дійсності або порушують його (її) права і законні інтереси, на підставі Закону України "Про телебачення і радіомовлення" має право на відповідь (коментар чи власне тлумачення обставин справи) у тій же передачі, незалежно від того, було подано заяву з вимогою спростування чи ні. Право на відповідь реалізується у випадку оприлюднення фактів, що стосуються конкретної особи і щодо яких така особа має законний інтерес. Право на відповідь реалізується шляхом розміщення в передачі НРКУ заяви чи коментаря в обсязі, що відповідає обсягу попереднього повідомлення НРКУ в терміни, узгоджені НРКУ та зацікавленою особою.

4.15. Відмова від хабарництва

Журналіст не має права отримувати винагороду (хабар) за оприлюднення або замовчування певної інформації. Також він не має права приймати подарунків, які можуть впливати на його оцінки чи судження.

Хабарем вважається грошова винагорода, безплатне надання товарів та послуг, невиправдані знижки при їх оплаті, обіцянки посприяти у вирішенні певних питань, зокрема пов'язаних з виконанням журналістом службових обов'язків, а також будь-які інші дії, які можуть трактуватися як невмотивована винагорода.

Хабарем не вважаються недорогі подарунки та дрібні послуги, відмова від яких може трактуватися як вияв неввічливості, участь у фуршетах, які влаштовують організатори заходів для всіх учасників події, не вимагаючи за це особливого ставлення.

НРКУ уникає надання журналістам від зацікавлених осіб та установ безоплатних транспортних, готельних та інших послуг, спрямованих на забезпечення умов виконання журналістами службових обов'язків. Виняток становить лише участь у журналістських пулах офіційних делегацій, а також у висвітленні заходів української діаспори за кордоном, якщо немає можливості забезпечити умови для роботи журналістів власним коштом.

4.16. Конфлікти інтересів

Співробітники НРКУ можуть бути членами політичних партій або груп їх підтримки. Вони можуть брати участь у політичних акціях поза робочим часом, не використовуючи при цьому бренд радіокомпанії.

Під час виконання службових обов'язків співробітники НРКУ не мають права виявляти своїх політичних поглядів як в ефірі, так і поза ним, зокрема носити символіку політичних чи громадських об'єднань, оформляти свої робочі місця і обладнання партійною символікою, лозунгами тощо.

Посилаючи співробітників НРКУ на висвітлення будь-яких подій, редактор уникає ситуацій, які можуть призвести до виникнення конфлікту інтересів. Співробітники НРКУ, що обіймають керівні посади в політичних партіях або входять до виборчих списків політичних партій, не можуть брати участі у висвітленні політичних подій.

4.17. Позаштатна робота

Журналісти НРКУ не мають права працювати в інших телерадіокомпаніях без погодження з керівництвом радіокомпанії. Публікації в друкованих та інтернет-ЗМІ дозволяються без обмежень та без попереднього узгодження, якщо вони не суперечать етичним принципам, обумовленим цим Статутом. Водночас журналіст не може використовувати для публікацій в іншому виданні ексклюзивної інформації, добутої ним в межах НРКУ.

Публікуючись в інших ЗМІ, журналіст має погоджувати з керівництвом можливість використання бренду НРКУ, що належить її засновникам.

Представляти НРКУ може лише її президент, а всі інші співробітники – тільки за умови отримання від президента НРКУ відповідного дозволу чи доручення.

5. Робота в умовах виборчих кампаній

5.1. Правові засади

Під час виборчих кампаній НРКУ працює в особливих умовах, визначених нормами Законів "Про вибори народних депутатів України", "Про вибори Президента України", "Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим", місцевих рад та сільських, селищних, міських голів". Журналісти у своїй роботі дотримуються всіх норм виборчого законодавства України.

Якщо певні розділи законів України обмежують права журналістів на вільне висвітлення виборів, НРКУ приєднується до інформаційної кампанії вітчизняних ЗМІ, щоб привернути увагу громадськості до необхідності вдосконалення виборчого законодавства.

5.2. Радіодебати

НРКУ прагне до всебічного висвітлення виборчих кампаній, зокрема у формі політичних дискусій і радіодебатів. Добір їх учасників здійснюється на засадах паритетності та рівного представництва.

Якщо немає можливості запросити представників усіх політичних сил, що беруть участь у виборах, добір учасників дискусій чи дебатів здійснюється на основі їхніх соціологічних рейтингів. Радіокомпанія залишає за собою право визначати коло учасників і тематику дебатів.

5.3. Рейтинги, екзит-поли

НРКУ за жодних умов не маніпулює результатами соціологічних опитувань (рейтингами партій, політиків) та екзит-полів. У новинах і тематичних передачах оприлюднюються результати максимальної кількості соціологічних опитувань, здійснених визнаними й авторитетними соціологічними службами, об'єктивність яких не викликає сумнівів.

5.4. Передвиборні акції

Політичні акції учасників виборчого процесу висвітлюються незалежно від їхнього політичного спрямування. При цьому неодмінно оприлюднюється така інформація: кількісні показники масовості акцій за даними як організаторів, так і компетентних органів; імена організаторів та лідерів; світоглядні, соціальні, вікові характеристики учасників акцій; основні гасла та вимоги.

Пріоритет під час висвітлення передвиборних акцій визначається з урахуванням їхньої масштабності та суспільного резонансу, а також засад редакційної політики. Спотворення реальної картини акцій, зокрема за допомогою маніпуляцій фактами (перебільшення чи замовчування), спеціальних прийомів запису і монтажу аудіоряду, є неприпустимими.

5.5. Політична реклама

НРКУ забезпечує повну прозорість комерційних заходів, пов'язаних з політичною рекламою, на підставі принципу рівних можливостей та чинного законодавства.

Партії самостійно ухвалюють рішення про придбання ефірного часу НРКУ. На початку кожної виборної кампанії НРКУ оприлюднює комерційні розцінки (тарифи) ефірного часу, який можуть придбати партії.

НРКУ завжди прямо вказує на те, що даний ефірний час викуплений і використовується політичною партією для агітації.

6. Реклама та спонсорство

Рекламна діяльність НРКУ здійснюється відповідно до Закону України "Про рекламу", а також нормативних актів державних органів.

Використання у рекламі об'єктів авторського права і (або) суміжних прав здійснюється відповідно до вимог законодавства України про авторське право і суміжні права.

У радіопередачах, які створені і транслюються за участю спонсорів, не наводиться жодної інформації рекламного характеру про спонсора та/або його товарів, крім імені або найменування товарів і послуг спонсорів. Не можуть бути спонсорами особи, що виробляють чи розповсюджують товари, реклама яких

заборонена законом, а також особи, що виробляють чи розповсюджують товари, виробництво та/або обіг яких заборонено законом. Передача, підготовлена за підтримки спонсора, оголошується ведучим програм на її початку та/або наприкінці.

НРКУ не допускає прихованої реклами та одержання творчими працівниками радіокомпанії товарів і послуг безплатно або за пільговими цінами.

7. Гарантії професійної незалежності

7.1. Прозорість інформаційної політики

Кожен творчий працівник НРКУ має бути ознайомлений із засадами редакційної політики, окресленими в цьому Статуті. Влаштуваючись на роботу, він бере на себе зобов'язання дотримуватись визначених цим Статутом інформаційних та фахових стандартів.

Журналіст не зобов'язаний дотримуватися вимог, не передбачених цим Статутом. Керівник творчого колективу не має права вимагати від журналіста виконання редакційних завдань, які суперечать законодавству України і редакційному Статуту НРКУ.

7.2. Право на відмову

Журналіст НРКУ має право відмовитися від виконання редакційного завдання, якщо воно суперечить засадам редакційної політики чи нормам журналістської етики, обумовлених цим Статутом або чинним законодавством. Про виникнення такої ситуації необхідно обов'язково повідомити президента НРКУ.

Пряме чи опосередковане втручання органів влади у творчу діяльність журналіста є неприпустиме. Журналіст НРКУ зобов'язаний поставити до відома керівництво радіокомпанії і громадськість про спробу такого втручання.

7.3. Редагування

Процес редагування, оцінки журналістських матеріалів здійснюються керівником творчого колективу з метою контролю за дотриманням стилістичних норм української мови, інформаційних, жанрових, етичних стандартів, змісту, доказовості тверджень і висловлювань, а також інших принципів, обумовлених цим Статутом. Керівник творчого колективу обговорює з журналістом правки, які хоче внести до журналістського тексту, але сам несе відповідальність за остаточну версію матеріалу.

При необхідності журналістський матеріал можна передати для підготовки іншому журналістові. Водночас журналіст не може відмовитися від підготовки або доопрацювання матеріалу, крім випадків, передбачених цим Статутом та чинним законодавством.

Підготовлений журналістом матеріал, який відповідає усім стандартам, може не потрапити до ефіру лише з прозорих і зрозумілих причин (брак часу в ефірі, технічні причини, непередбачувана зміна ситуації тощо). Невмотивоване Статутом втручання в журналістський матеріал або зняття його з ефіру без належного обґрунтування є свідченням цензури.

7.4. Зміна редакційної політики

Зміни редакційної політики НРКУ прирівнюються за своїми виробничими наслідками до змін умов праці. Усі творчі працівники, незгодні з цим рішенням, мають право звільнитися за власним бажанням у зв'язку зі зміною умов праці.

8. Порядок утворення, діяльності та повноваження редакційної ради

Згідно із Законом України "Про телебачення і радіомовлення", створюється редакційна рада НРКУ, що діє відповідно до цього редакційного Статуту та положення про редакційну раду НРКУ, яке затверджується головою редакційної ради НРКУ. Редакційна рада складається з восьми членів, половина з яких призначається Головою Державного комітету телебачення і радіомовлення України, а інша половина обирається творчим колективом НРКУ на його зборах. Термін повноважень членів редакційної ради становить два роки.

8.1. Компетенція редакційної ради визначається Законом України "Про телебачення і радіомовлення". Зокрема, на редакційну раду покладаються:

- контроль за дотриманням концепції мовлення і засад редакційної політики;
- контроль за дотриманням журналістами НРКУ редакційного Статуту;
- контроль за дотриманням прав журналістів НРКУ щодо вимог заборони цензури та втручання у творчу діяльність НРКУ;
- внесення на розгляд органів управління НРКУ питання про відсторонення від керівництва НРКУ або її окремими колективами осіб, які порушували редакційний Статут та/або вимоги законодавства щодо творчої і виробничої діяльності журналістів НРКУ, заборони цензури і втручання у творчу діяльність НРКУ, про призначення службового розслідування і звільнення цих осіб згідно із законодавством України в разі підтвердження наявності зазначених порушень.

8.2. Голова, який веде Збори редакційної ради, обирається із складу представників Держкомтелерадіо. Її секретар, який оформляє протокол Зборів, обирається зі складу присутніх представників НРКУ відкритим голосуванням на кожному засіданні.

8.3. Засідання редакційної ради проводяться при потребі.

Засідання редакційної ради вважаються чинними, якщо на них присутня більшість від загального складу. Рішення ухвалюються більшістю голосів. При однаковій кількості голосів членів редакційної ради голос її голови вважається вирішальним.

На засіданнях редакційної ради ведуться протоколи, які підписуються головою ради та секретарем.

За результатами засідання редакційної ради ухвалюються рішення, які є обов'язковими до виконання.

8.4. Питання до порядку денного засідання редакційної ради може бути внесене кожним її членом не пізніше, ніж за день до засідання, у письмовому вигляді на ім'я голови редакційної ради.

Питання, пов'язані з обранням та виключенням членів редакційної ради, можуть бути внесені до порядку денного головою редакційної ради або творчим колективом НРКУ. Такі питання ставляться на голосування в загальному порядку.

8.5. При редакційній раді може створюватися група експертів на громадських засадах. Чисельність групи та її персональний склад затверджуються рішенням редакційної ради.

Експерти працюють на підставі рекомендацій та замовлень редакційної ради і подають свої пропозиції в письмовому вигляді.

Пропозиції експерта мають лише дорадчий характер і не є обов'язковими для виконання чи прийняття редакційною радою.

8.6. Організаційне забезпечення роботи редакційної ради здійснює секретаріат НРКУ.

8.7. Редакційний статут і склад редакційної ради оприлюднюються на інтернет-сторінці радіокомпанії. Копія редакційного Статуту упродовж семи днів з часу його прийняття або внесення змін до нього надсилається Національній Раді України з питань телебачення і радіомовлення.

9. Набуття чинності редакційного Статуту НРКУ

Редакційний Статут НРКУ набуває чинності з часу його затвердження Держкомтелерадіо України.

Статут обговорено і затверджено на загальних зборах колективу НРКУ 29.05.2007 р. (протокол № 1).